

УДК:504.4.054(477.7)

Халіман І.О. (Україна, Мелітополь)

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ ВОД ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я

Визначення сучасного екологічного стану територій України необхідно проводити з максимальним урахуванням усіх компонентів екосистем: геологічного середовища з мінерально-сировинними ресурсами, геофізичних полів, рельєфу, підземних і поверхневих вод, клімату, ґрунтового та рослинного покривів, тваринного світу, захворюваності населення та антропогенного впливу.

Інтегральні показники стану екосистем за останні роки свідчать, що на водних об'єктах південної України найчастіше (57% контрольованих водних об'єктах) визначався стан екологічної напруги з елементами регресу, на інших 43% – стан екологічної напруги. У водоймах дніпровського каскаду не відзначається значного розвитку синьо-зелених водоростей, що було обумовлено гідрометеорологічними умовами і зменшенням виносу з прилеглих земель у водойми біогенних речовин.

Для поверхневих вод північного Приазов'я характерний високий рівень забруднення мінеральними сполуками азоту. Аналіз даних за останні десять років свідчить про тенденцію зменшення їх вмісту у басейні Дніпра і вказує на поліпшення ситуації як результат зниження антропогенного тиску на водні екосистеми. Рівень забруднення важкими металами залишається високим, але є тенденція зменшення їх вмісту.

Не зважаючи на відзначені позитивні зрушення, водні об'єкти північного Приазов'я залишаються забрудненими сполуками азоту, розчиненими солями, нафтопродуктами, важкими металами. В загальному вигляді у більшості річкових басейнів істотних зрушень хімічного складу та якості води за останні роки не відзначено. За гідробіологічними показниками у стані бентосних біоценозів (зокрема моллюсочних) Азовського моря та прилеглих лиманів за останніх п'ять років суттєвих змін не відзначено. Разом з тим, відбуваються певні зміни у складі головних іонів. Спостерігається тенденція до зменшення концентрації карбонату кальцію, що є результатом збільшення водневого показника і порушення рівноваги карбонатно-кальцієвої системи в бік утворення твердої фази. Зміни сольового складу води є нетиповими для природних процесів, та свідчать про вплив господарської діяльності людини.

Звертає увагу процес збільшення величини водневого показника у річках басейну Азовського моря. Кисневий режим річок і моря задовільний, вміст розчиненого у воді кисню перебуває у межах припустимих норм. У поверхневих водах північного Приазов'я продовжує спостерігатися зменшення або стабілізація концентрацій мінеральних форм фосфору, що дозволяє говорити про уповільнення глобального процесу евтрофування природних вод сполуками фосфору.

Отримані дані свідчать про загальну тенденцію зменшення антропогенного тиску на водні екосистеми північного Приазов'я та потребують подальших системних моніторингових досліджень.